

EUROPOS INOVACIJŲ PARTNERYSTĖS PROJEKTAS

EKOLOGINĖS VEIKLOS VYKDYTOJŲ GRUPIŲ PLATFORMOS SUKŪRIMAS EKOLOGINĖS GAMYBOS PLĖTRAI SMULKIUOSE ŪKIUOSE

Įgyvendinamas pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Bendradarbiavimas“ veiklos sritį „Parama EIP veiklos grupėms kurti ir jų veiklai vystyti“

PROJEKTO TIKSLAS – sukurti smulkių ūkių grupinio sertifikavimo bazinę informacinę platformą atitinkančią ES reglamento Nr. 2018/848 reikalavimus ir suderintą su šalyje veikiančia ekologinių ūkių sertifikavimo sistema, į ekologinę gamybą įtraukiant smulkius šalies ūkius, sutelkiant juos į ekologinės gamybos veiklos vykdymo grupes, parengiant perėjimo į ekologinę gamybą planus, suteikiant technologinių žinių ir jas pritaikant praktiškai, didinant ūkių ekonominius rezultatus, plečiant ekologinės gamybos plotus ir ekologiškos produkcijos kiekius bei jų vartojimą šalyje sukuriant aplinkosauginę naudą įgyvendinat Žaliojo kurso, biologinės įvairovės ir „Nuo lauko iki stalo“ strategijų tikslus.

PROJEKTO UŽDAVINIAI:

- ❖ Sukurti ekologinės veiklos vykdytojų grupių narių grupinio sertifikavimo procedūras, vidaus kontrolės ir atsekamumo sistemą atitinkančią ES reglamento Nr. 2018/848 reikalavimus;
- ❖ Sukurti ekologinių ūkių grupinio sertifikavimo bazinės informacijos platformą ir ją panaudoti praktiškai;
- ❖ Išplėsti ekologinę gamybą smulkiuose šalies ūkiuose, palengvinant jų finansinę ir administracinę naštą sertifikuojant bei realizuojant ekologišką produkciją. Sukurti ir įsteigti ekologinės veiklos vykdytojų grupę (-es);
- ❖ Parengti ekologinės veiklos vykdytojų grupių vadovų, inspektorių ir grupės narių mokymų sistemą;
- ❖ Padidinti sertifikuotos ekologiškos produkcijos įvairovę, gamybos apimtis ir realizuotus kiekius Lietuvoje, integruojant smulkiuosius ekologiškos produkcijos gamintojus į trumpąsias produkcijos realizavimo grandines;
- ❖ Sukurti, patobulinti, pritaikyti ir įdiegti smulkiuose ūkiuose ekologinės gamybos reikalavimus atitinkančias technologijas tvariam žemės dirbimui, organinių medžiagų kaupimui, ŠESD emisijų mažinimui, atlernetvinių augalų apsaugos ir

trašų naudojimui, piktžolių kontrolei, gyvūnų gerovei (specializuotoms veikloms), nustatyti technologinius specifinius poreikius. Pateikti technologinį paketą platformoje – virtualiam naudojimui;

- ❖ Įvertinti smulkių ūkių įveiklinimo ekologinėje gamyboje galimybes, ūkių produktyvumą ir gamybinius ekonominius rezultatus;
- ❖ Sukurti ekologinių veiklos vykdytojų grupių ekologiškos produkcijos pardavimo sistemą – virtualią, mobilią, lokalią;
- ❖ Parengti sukurtos platformos virtualios paslaugos teikimo mokomąją metodinę priemonę;

PROJEKTO PARTNERIAI:

- ❖ Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai
- ❖ Kauno inžinerijos kolegija
- ❖ Lietuvos ekologinių ūkių asociacija
- ❖ Žemės ūkio kooperatinė bendrovė „BIO LEUA“
- ❖ Ūkininkas Juozas Jankauskas
- ❖ Ūkininkas Vytautas Jasinevičius

PRAKTINĖ PROBLEMA, KURIAJ SIEKIAMA IŠSPRĘSTI - nuo 2022 m. sausio 1 d. įsigaliojo **naujasis Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 2018/848** dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklavimo. Pirmą kartą ES šalyse remiantis naujojo Reglamento (*36 straipsnio*) nuostatomis yra galimybė steigti ekologinės veiklos gamintojų grupes ir vykdyti grupinį ekologinių ūkių sertifikavimą.

Grupinis sertifikavimas yra metodas, palengvinantis smulkiesiems ūkininkams prieigą prie ekologinio sertifikavimo bei ekologiškos produkcijos tiekimo rinkai galimybių. Vis dėlto, nepaisant didėjančios pasaulinės ekologiškos produkcijos grupinio sertifikavimo svarbos, atlikta labai nedaug tyrimų, kuriuose būtų aiškiai nagrinėjamos konkrečios susijusios problemos taikant šią galimybę. Lietuvoje šis klausimas nenagrinėtas visai. Šiuo EIP projektu siekiama užpildyti šią spragą šalyje, parengiant viešam naudojimui ES reglamentines nuostatas atitinkančią ekologinės veiklos vykdytojų grupių vidaus kontrolės ir pardavimų sistemą ir pritraukti šiai veiklai smulkiuosius augintojus, siekiant nustatyti stipriąsias puses, sėkmės veiksnius ir iššūkius bei pasiūlyti smulkiems ūkiams adaptuotų ekologinės gamybos inovatyvių technologijų ypač orientuojantis į specializuotą sodininkystės, uogininkystės, daržininkystės ir kt. sektorių.

Lietuvoje šios reglamentinės galimybės sertifikuoti ekologinių veiklos vykdytojų narių grupes nėra įvertintos, analizuotos ir joms pasiruošta. Grupinio sertifikavimo reikalavimai

pradiniame etape yra sudėtingi ir nėra nei vieno šaltinio ir institucijos galinčios smulkiems ūkiams pagelbėti suburti ir įkurti ekologinės veiklos vykdytojų grupes ir padėti jų veiklą administruoti atitinkant ES teisės akto reikalavimus bei juos įvertinti praktiškai. Remiantis ekologinių ūkių sertifikavimo praktika Lietuvoje, individualus ekologinis sertifikavimas smulkiems ūkiams yra nepatrauklus, pakankamai sudėtingas ir dalinai brangus. Norint sėkmingai dalyvauti ekologiškų produktų vidaus ir eksporto rinkose, administraciniai ir dokumentacijos reikalavimai yra pakankamai dideli.

Apsijungimas į ekologinės gamybos veiklos grupes ir grupinis sertifikatas yra viena iš galimybių smulkiems ūkiams gauti tarptautinius sertifikatus ir dalyvauti ne tik šalies, bet ir pasaulinėse rinkose sumažinant sertifikavimo išlaidas ir pardavimo sudėtingumą realizuojant ekologišką produkciją.

Projektas sprendžia Europos Sąjunga (ES) įgyvendinamų strategijų „Nuo ūkio iki stalo“ ir „Biologinės įvairovės“ įgyvendinimo problematiką, kuriose pabrėžiamas ekologinio žemės ūkio vaidmuo tvarioje maisto sistemoje ir siekiama iki 2030 m. pasiekti 25 % ekologinių žemėnaudų ES. Atsižvelgiant į ES strateginius tikslus, Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023 - 2027 metų strateginiame plane ir Lietuvos vyriausybės programoje bei Lietuvos Baltojoje knygoje yra numatyta ir siekiama, kad 2027 metais Lietuvoje ekologiniai plotai sudarys 13 proc. nuo visų žemės ūkio naudmenų, o 2030 metais – 15 proc. Ekologinės gamybos plėtra šalyje vyksta vidutinių ir didelių ūkių sąskaita. Neišnaudotas potencialas į ekologinę gamybą pritraukti smulkiuosius gamintojus. Didelis trūkumas specializuotų ekologinių držininkystės, sodininkystės, uogininkystės, bitininkystės, paukštininkystės ir kt. ūkių. Dėl menkai išvystyto smulkaus ekologinio sektoriaus yra nepakankamas kiekis ir įvairovė ekologiškos produkcijos šalies vidaus rinkoje, užauginami kiekiai yra fragmentiški ir nepakankami vystyti trumpųjų grandinių projektus.
